

Adam Smit: Doprinosi razvoju ekonomske misli 1

1. Uvod

Adam Smit, škotski ekonomista, smatra se osnivačem klasične ekonomije. Bio je prvi koji je postavio potpunu teoriju političke ekonomije. Smitova opšta ideja su ekonomske slobode, tj. poredak u kome se subjekti, prateći načelo optimizacije i maksimizacije dobiti, ponašaju slobodno u privrednom i društvenom sistemu. Uloga države je da stvara opšte preduslove za ispunjenje prethodnog. Država se ne sme mešati, a pojedinci kao racionalne individue bivaju vođeni nevidljivom rukom. Osnova Smitove doktrine je uverenje da je prirodni poredak, neodvojiv od ljudske prirode, nadmoćniji od državnih i društvenih institucija. Sve veštačke prepreke prirodnog poretka moraju se ukloniti.

Godine 1773. Adam Smit je zatražio od Dejvida Hjuma da u slučaju njegove smrti treba spaliti sve njegove rukopise. Nemajući poverenja da će to i biti urađeno, dve nedelje pre svoje smrti spalio je sve svoje rukopise. Tako su ostala samo dela Bogatstvo naroda i Teorija moralnih osećanja. Ova dva dela obrađuju etiku i političku ekonomiju, a ostali rukopisi o pravu i filozofski spisi su izgubljeni. Između Teorije moralnih osećanja i Bogatstva naroda postoji velika razlika. Teorija moralnih osećanja se bavi etičkim problemima koji se uklapaju u ekonomska istraživanja. Bogatstvo naroda, sa druge strane, prvenstveno se bavi problematikom proizvodnje, odnosno produktivnošću rada kao najvažnijim faktorom bogatstva jednog naroda. U Bogatstvu naroda pre svega su zastupljena ekonomska razmatranja.

Adam Smit: Doprinosi razvoju ekonomske misli 2

2. Biografija

Do kraja života Smit je živeo u Edinburgu, bio je član Kraljevskog društva i družio se i dopisivao sa najvećim tadašnjim umovima u Engleskoj, Francuskoj i Nemačkoj.

Adam Smit: Doprinosi razvoju ekonomske misli 3

3. Prirodni poredak

Suprotstavljajući se fiziokratima koji su davali prednost poljoprivredi, Adam Smit je smatrao da je industrija najdinamičniji elemenat ekonomskog razvoja. On je verovao da je sistem tržišne privrede po svojoj prirodi i po svojim tendencijama harmoničan i da zbog toga zahteva i dozvoljava samo minimum državne intervencije. Mada je svaki pojedinac motivisan svojim ličnim interesima, svi pojedinci deluju za dobro celine, jer ih vodi "nevidljiva ruka", što je inače moguće u slobodnoj konkurenciji. Adam Smit je svojim shvatanjem slobodne konkurencije postavio teorijske osnove liberalnog kapitalizma. Istovremeno je razvio radnu teoriju vrednosti (ljudski rad je fundamentalna mera vrednosti, mada su stvarne cene roba na tržištu određene zakonom ponude i potražnje), koju je kasnije preko Davida Rikarda, koji ju je dalje razvio, prihvatio Karl Marks kao bitnu osnovu svoje teorije.

Svoja ekonomska načela Smit je izveo iz ljudima urođenog, prirodnog, nesvesnog samoljubivog nagona koji upravlja ponašanjem pojedinaca u društvu od kojih svaki teži da popravi svoj položaj: "...Jednolični stalni i neprekidni napor svakog čoveka da poboljša svoj položaj, izvor iz kog prvobitno potiče javno i narodno kao i privatno blagostanje, često je dovoljno snažan da održi prirodni napredak stvari prema poboljšanju, uprkos i rasipanju vlade i najvećim greškama u gazdovanju."

-----**OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD
MOŽETE PREUZETI NA SAJTU.**-----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:

maturskiradovi.net@gmail.com